

Joroinen

Suunnitelma kirjaston toiminnasta vuosille 2025-2030

Sivistyslautakunta 12.11.2024

Kunnanhallitus xx.xx.xxxx

Valtuusto xx.xx.xxxx

1 Suunnitelmatyön tausta.....	3
1.1 Perusteet suunnitelman laatimiselle.....	4
1.2 Lainsäädännön asettamat velvoitteet	5
2 Kirjaston toiminnan nykytilanne ja resurssit.....	7
3 Kirjaston toiminnan tunnusluvut ja johtopäätökset	8
4 Kirjastokyselyn tulokset ja johtopäätökset	13
5 Suunnitelma kirjaston toiminnaksi 2025–2030	15
5.1 Johtaminen, henkilöstö ja talous	15
5.2 Yhteistyön mahdollisuudet.....	16
5.3 Tilat ja palvelut	17
6 Yhteenveto.....	19

1 Suunnitelmatyön tausta

Tarkastuslautakunta kiinnitti huomiota kirjaston toiminnan tulevaisuuteen vuoden 2022 arviointikertomuksessaan. Asia eteni edelleen kunnanhallituksen ja valtuuston kautta sivistyslautakunnan käsittelyyn. Sivistyslautakunta perusti talvella 2023–2024 kirjaston toiminnan suunnittelemiseksi ja kehittämiseksi työryhmän, jonka puheenjohtajana toimii sivistysjohtaja ja jossa on edustus kunnanhallituksesta, sivistyslautakunnasta, vanhus- ja vammaisneuvostosta, nuorisovaltuustosta sekä kirjaston henkilöstöstä. Suunnitelmatyön valmistumisen tavoiteajankohdaksi asetettiin vuoden 2024 loppu.

1.1 Perusteet suunnitelman laatimiselle

Kirjaston toiminta on ollut muutostilassa jo pidempään. Joroisten kirjasto toimi osana Rantasalmen, Juvan ja Joroisten kirjastojen muodostamaa yhteistä kokonaisuutta vuoden 2022 loppuun saakka, minkä jälkeen Joroisten kirjasto on toiminut itsenäisenä kirjastona.

Pitkäaikainen kirjastonjohtaja eläköityi keväällä 2023, mutta avoimeksi tullutta virkaa ei saatu täytettyä. Kirjaston johtaminen ratkaistiin siirtämällä tehtävä sivistysjohtajalle, muuttamalla kirjastonjohtajan tehtävä kirjaston kirjastonhoitajan tehtäväksi sekä hankkimalla Rantasalmen kunnalta 20 % kirjastonjohtajan työpanoksesta Joroisten kirjaston toiminnan edellyttämiin hallinnollisiin tehtäviin.

Joroisten kirjasto jatkaa toimintaansa pääosin eteläsavolaisten kirjastojen muodostamassa Lumme-kirjastojen kokonaisuudessa, minkä lisäksi kirjaston toimintaan liittyy yhdessä Rantasalmen ja Juvan kuntien kanssa toteutettava ja Rantasalmen kunnan hallinnoima kirjastoautotoiminta.

Edellisten muutosten lisäksi osana laajempaa toimintaympäristön muuttumista on tapahtunut Joroisten kunnan siirtyminen Etelä-Savon maakunnasta Pohjois-Savon maakuntaan. Kyseinen muutos on vaikuttanut merkittäväällä tavalla Joroisten kunnan suuntautumiseen osaksi Keski-Savon seutukuntaa Varkauden ja Leppävirran kanssa.

Joroisten kunnan alueellinen ja seudullinen yhteistyö suuntautuu kansalaisopistotoiminnan osalta Varkauden ja Heinäveden suuntaan Soisalo-opiston toiminnan muodossa. Vastaavasti työllisyysalueeseen liittyvä toiminta tullaan järjestämään yhdessä Varkauden, Leppävirran ja Pieksämäen kanssa. Perusopetuksen osalta Joroisten kunta harjoittaa opetussuunnitelmayhteistyötä Varkauden, Leppävirran ja Pieksämäen kanssa.

Kirjaston toimintaympäristön muutokseen kuuluvat myös väestölliset muutokset. Joroisten ja ympäröivien kuntien väestömäärä on ollut edelliset vuosikymmenet laskusuunnassa, mikä heijastuu edelleen palvelutarpeeseen sekä mahdollisuuksiin järjestää palveluja. Aivan viime vuosina Joroisten kunnassa on tapahtunut myönteistä väestökehitystä, mikä osaltaan vaikuttaa kirjastopalvelujen tarpeeseen ottaa huomioon aiempaa laajemmin monikielisyys ja -kulttuurisuus.

Edellä kuvattujen tekijöiden lisäksi kirjaston ja kunnan toimintaa on myös perusteltua tarkastella itsearviointina suhteessa lainsäätäjän asettamiin vaatimuksiin niin kirjastotoiminnan kuin kunnan kasvatukseen, opetukseen, sivistykseen ja hyvinvointiin liittyvien tehtävien näkökulmista.

Edellä kuvattua taustaa vasten kirjaston toimintaa on perusteltua tarkastella laajalti sekä itse järjestetyn toiminnan että kuntarajat ylittävän yhteistyön näkökulmista.

1.2 Lainsäädännön asettamat velvoitteet

Kirjastotoimintaa ohjaa Laki yleisistä kirjastoista vuodelta 2016. Laissa määritellään kirjaston tehtävät, ja siinä korostuvat perinteisen kirjastotoiminnan lisäksi myös aktiiviseen kansalaisuuteen ja demokratian edistämiseen liittyvät asiat.

Lain tavoitteena on edistää:

1. väestön yhdenvertaisia mahdollisuuksia sivistykseen ja kulttuuriin
2. tiedon saatavuutta ja käyttöä
3. lukemiskulttuuria ja monipuolista lukutaitoa
4. mahdollisuuksia elinikäiseen oppimiseen ja osaamisen kehittämiseen
5. aktiivista kansalaisuutta, demokratiaa ja sananvapautta.

Tavoitteen toteuttamisen lähtökohdat ovat:

- yhteisöllisyys
- moniarvoisuus
- kulttuurinen moninaisuus

Kunnan tuottama kirjastotoiminta tarkoittaa toimintaa yleisenä kirjastona. Sen toiminnan lähtökohta on toimia kaikille väestöryhmille tarkoitettuna kirjastona. Yleisen kirjaston toiminnan järjestäminen tulee toteuttaa joko itse tai yhteistyössä toisten kuntien kanssa taikka muulla tavoin, ja asukkaita tulee kuulla yleisiä kirjastoja koskevissa keskeisissä päätöksissä. Lisäksi tarpeen mukaan tulee olla yhteistyössä muiden viranomaisten, kirjastoalan toimijoiden ja muiden yhteisöjen kanssa.

Yleisen kirjaston tulee olla kaikkien käytettävissä ja saavutettavissa ja toiminnan järjestämisessä on huolehdittava kaksikielisen kunnan ollessa kyseessä molempien kieliryhmien tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan ja saamelaisten kotiseutualueella saamenkielisten ja suomenkielisten väestöryhmien tarpeista samanlaisten perusteiden mukaan, minkä lisäksi kirjastotoiminnassa on otettava huomioon paikallisten kieliryhmien tarpeet.

Yleisen kirjaston tehtävänä on:

- tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin
- ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa
- edistää lukemista ja kirjallisuutta
- tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon
- tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan
- edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua

Yleinen kirjasto voi tehtävien hoitamiseksi toimia yhteistyössä:

- viranomaisten
- kirjastoalan toimijoiden
- päiväkotien
- koulujen ja oppilaitosten sekä
- muiden yhteisöjen kanssa -> yleinen kirjasto voi tehtäväkohtaisesti arvioida yhteistyötarpeen ja -talon

Perustehtävien hoitamiseksi yleisellä kirjastolla tulee olla:

- tarkoituksenmukaiset tilat
- ajantasainen välineistö
- riittävä ja osaava henkilöstö

Yleisen kirjaston henkilöstön määrään ja osaamisen liittyvät erityiskysymykset:

- riittävä määrä kirjasto- ja informaatioalan koulutusta saanutta ja muuta henkilöstöä
- pääsääntö: asiantuntijatehtävässä olevalta edellytetään soveltuvaa korkeakoulututkintoa – poikkeus: jollei tehtävän luonteesta muuta johdu
- kunnan kirjastolaitosta johtava: virkaan tai tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, johtamistaito, hyvä perehtyneisyys kirjastojen tehtäviin ja toimintaan

Kunnan on arvioitava yleisen kirjaston toimintaa:

- arvioinnin tarkoitus on turvata lain tarkoituksen toteutumista ja tukea yleisen kirjaston toiminnan kehittämistä – seurataan yleisten kirjastojen tehtävien toteuttamista ja toiminnan järjestämistä
- arviointitasot ovat kunnan itsearviointi, valtakunnallinen arviointi, kansainvälinen arviointi

Valtio rahoittaa kirjastotoimintaa:

- kunta saa valtionosuutta yleisen kirjaston käyttökustannuksiin osana kunnan peruspalvelujen valtionosuusjärjestelmää
- valtionavustuksia myönnetään valtion talousarvion määrärahan rajoissa: valtakunnallisen kehittämistehtävän, alueellisen kehittämistehtävän ja erityistehtävän hoitamiseen sekä yleisen kirjastojen investointihankkeisiin ja toimitilojen kehittämiseen

2 Kirjaston toiminnan nykytilanne ja resurssit

Joroisten kirjastossa työskentelee tällä hetkellä kaksi kirjastonhoitajaa täydellä työajalla ja yksi osa-aikainen kirjastovirkailija (0.5 htv) lisäksi kirjaston henkilöstövahvuuteen voidaan laskea 0,2 henkilötyövuotta Rantasalmen kunnalta hankittua hallintopalvelua sekä kirjastoauton toiminnasta laskennallinen 0,3 henkilötyövuotta. Kirjaston toimintaa tukee osaltaan meneillään oleva Lukeva tulevaisuus -hanke, jonka laskennallinen henkilöstöresurssi on 0,9 henkilötyövuotta vuoden 2025 loppuun saakka. Näin ollen kirjaston henkilöstöresurssi on yhteensä 3 henkilötyövuotta ilman kirjaston kanssa yhteistyössä toimivaa hanketyöntekijää.

Edellä kuvatun lisäksi on otettava huomioon hallintosääntöön kirjattu sivistysjohtajalle osoitettu kirjaston johtamistehtävä, joka tarkoittaa käytännössä sitä, että sivistysjohtaja käyttää osan työajastaan kirjastoon liittyviin tehtäviin, vaikka hallintopalvelu hankitaankin tällä erää Rantasalmen kunnalta. Perusteena tälle on hallintosäännön kirjausten lisäksi sivistysjohtajan toimialajohtajan rooli sekä hänelle asetettu vastuu henkilöstöjohtamisesta Joroisten kunnassa.

Joroisten kirjaston toimintaan on kuluvana talousarviovuonna 2024 varattu yhteensä 277 527 euroa, ja tulevalle talousarviovuodelle on suunniteltu vastaavaa resursointia. Lisäksi Rantasalmen kunnalta hankittavaan kirjastoautopalveluun on varattu vuonna 2024 yhteensä 47 537 euroa.

Kokonaisuudessaan sekä henkilöstöresurssia että talousarvioihin varattuja summia voidaan pitää kirjaston nykyisen toiminnan kannalta riittävinä. Lisäksi on otettava huomioon, että meneillään oleva Lukeva tulevaisuus -hanke tukee osaltaan kirjaston toimintaa etenkin kouluihin ja varhaiskasvatukseen tehtävän yhteistyön osalta.

3 Kirjaston toiminnan tunnusluvut ja johtopäätökset

Koska kirjastotoiminnan järjestämisessä on tapahtunut muutoksia viime vuosina, kehityslinjoja on perusteltua tarkastella yleisten kirjastojen tilastojen tunnuslukujen valossa.

Kokoelmat	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2020	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2021	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2022	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2023
Kokoelmat / Asukasluku	12,31	11,34	11,48	10,52
Kokoelmat: Kirjat / Asukasluku	10,72	9,70	9,80	8,98
Kokoelmat: Musiikkiäänitteet / Asukasluku	0,57	0,48	0,49	0,54
Kokoelmat: Kuvatallenteet / Asukasluku	0,48	0,57	0,58	0,49
Poistot / Kokoelmat (-2021)	4,10	5,67	N/A	N/A
Poistot / Kokoelmat (2022-)	N/A	N/A	3,43	94,52
Hankinnat	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2020	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2021	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2022	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2023
Hankinnat / (Asukasluku / 1000)	394,58	325,84	388,61	354,41
Hankinnat: Kirjat / (Asukasluku / 1000)	337,78	291,44	348,50	322,69
Hankinnat: Musiikkiäänitteet / (Asukasluku / 1000)	16,98	5,34	3,27	6,61
Hankinnat: Kuvatallenteet / (Asukasluku / 1000)	29,41	17,63	22,25	16,74
Hankinnat / Kokoelmat %	3,21	2,87	3,39	3,37
Hankinnat: Kirjat / Kokoelmat: Kirjat %	3,15	3,01	3,56	3,59
Hankinnat: Musiikkiäänitteet / Kokoelmat: Musiikkiäänitteet %	2,98	1,12	0,67	1,23
Hankinnat: Kuva tallenneet / Kokoelmat: Kuvatallenteet %	6,13	3,10	3,84	3,44

Hankinnat - Poistot (-2021)	-1 568	-2 554	N/A	N/A
Hankinnat - Poistot (2022-)	N/A	N/A	-39	-43 535
Lehdet	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2020	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2021	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2022	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2023
Lehdet / (Asukasluku / 1000)	20,82	19,99	18,36	13,66
Asiakkaat	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2020	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2021	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2022	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2023
Fyysiset käynnit / Asukasluku	8,40	9,52	10,81	9,34
Fyysiset käynnit / Aukiolotunteja	10,16	6,75	7,10	8,83
Toimintakulut tilastovuonna / Fyysiset käynnit	7,93	7,76	7,16	7,83
Lainaaajia / Asukasluku %	28,94	32,67	31,67	24,96
Lainaus / Asukas	14,05	14,20	18,39	13,44
Kokonaislainaus / Asukasluku	14,05	14,20	18,39	13,44
Lainaus: Kirjat / Asukasluku	10,64	10,83	13,89	10,19
Lainaus: Musiikkiäänitteet / Asukasluku	0,33	0,30	0,43	0,38
Lainaus: Kuvatallenteet / Asukasluku	0,96	0,86	0,96	0,83
Lainauskierto	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2020	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2021	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2022	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2023
Lainaus / Kokoelmat	1,14	1,25	1,60	1,28
Lainaus: Kirjat / Kokoelmat: Kirjat	0,99	1,12	1,42	1,13
Lainaus: Musiikkiäänitteet / Kokoelmat: Musiikkiäänitteet	0,58	0,64	0,88	0,71
Lainaus: Kuvatallenteet / Kokoelmat: Kuvatallenteet	2	1,52	1,66	1,70

Kaukolainat	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2020	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2021	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2022	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2023
Saadut kaukolainat (Asukasluku / 1000)	9,99	11,55	N/A	N/A
Lainaus: Muut suhdeluvut	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2020	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2021	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2022	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2023
Kokonaislainaus / Aukiolotunteja	16,99	10,08	12,07	12,70
Kokonaislainaus / Henkilötyövuodet: Kirjaston palkkaamat	16 006,85	15 349,80	*	*
Toimintakulut tilastovuonna / Kokonaislainaus	4,75	5,20	4,21	5,44
Kulut / Asukas	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2020	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2021	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2022	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2023
Toimintakulut tilastovuonna / Asukasluku	66,66	73,80	77,40	73,18
Toimintakulut tilastovuonna / Fyysiset käynnit	7,93	7,76	7,16	7,83
Toimintakulut tilastovuonna / Kokonaislainaus	4,75	5,20	4,21	5,44
Henkilöstökulut / Asukasluku	34,64	36,53	37,20	37,90
Kirjastoaineistokulut / Asukasluku	9,20	7,88	9,36	8,55
Kirjojen hankintakulut / Asukasluku	5,15	3,82	4,82	4,70
E-aineistokulut / Asukasluku	0,89	0,91	0,97	0,92
Tilakustannukset / Asukasluku	12,93	15,55	16,81	15,48
Muut kulut / Asukasluku	9,88	13,85	14,03	11,26
Taloudellisuus	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2020	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2021	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2022	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2023

(Henkilöstökulut plus Kirjastoaineistokulut) / (Fyysiset käynnit plus Kokonaislainaus)	1,95	1,87	1,59	2,04
Toimintayksiköt	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2020	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2021	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2022	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2023
Hyötypinta-ala neliömetreinä / (Asukasluku / 1000)	122,82	135,35	137,04	117,18
Aukiolotunnit, jolloin henkilökunta paikalla / Asukasluku	0,42	0,48	0,58	0,39
Tapahtumat ja käyttäjäkoulutus	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2020	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2021	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2022	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2023
Tapahtumien osallistujamäärä / (Asukasluku / 1000)	134,41	213,46	210,08	69,16
Käyttäjäkoulutusten osallistujamäärä / (Asukasluku / 1000)	100,53	79,97	92,66	162,56
Henkilökunta	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2020	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2021	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2022	Joroinen / Joroinen +Juva - 2021 +Rantasalmi - 2022, 2023
Henkilötyövuodet: Kirjaston palkkaamat / Henkilötyövuodet yhteensä %	98,77	93,83	97,70	100
Henkilötyövuodet: Kirjastoammatilliset / Henkilötyövuodet: Kirjaston palkkaamat % -2016	N/A	N/A	N/A	N/A
Henkilötyövuodet: Kirjastoammatilliset / Henkilötyövuodet: Kirjaston palkkaamat % 2017-	92,21	91,81	98,38	98,80
Henkilötyövuodet: Korkeakoulutetut kirjastoammatilliset / Henkilötyövuodet: Kirjaston palkkaamat %	45,61	37,72	30,69	30,63

Henkilötyövuodet: Kirjaston palkkaamat -2016 / (Asukasluku / 1000)	N/A	N/A	N/A	N/A
Henkilötyövuodet: Kirjaston palkkaamat 2017- / (Asukasluku / 1000)	0,84	0,93	0,86	0,73
Täydennyskoulutus henkilötyöpäivinä / Henkilötyövuodet yhteensä	1,29	1,88	2,73	2,40

Tilastojen valossa Joroisten, Juvan ja Rantasalmen kimpan purkautuminen ei ole vaikuttanut tilastojen valossa juurikaan asukaslukuun suhteutettuihin kustannuksiin ja palvelutasoon. Ainoa merkittävällä tavalla muuttunut asia on kirjaston järjestämien tapahtumien väheneminen korona-ajan myötä ja Joroisten kirjaston jatkaessa itsenäisenä kirjastona vastaavasti kirjaston toteuttama käyttäjäkoulutusten määrä on lisääntynyt. Keskeisintä käyttäjäkoulutuksissa on niiden kohdistuminen ennen kaikkea nuoriin alle 18-vuotiaisiin kirjaston käyttäjiin.

4 Kirjastokyselyn tulokset ja johtopäätökset

Kirjasto järjesti kuntalaisille ja vapaa-ajan asukkaille suunnatun avoimen kyselyn loppukevällä 2024. Kysely kohdistui seuraaviin asioihin:

- Kirjaston käyttötottumukset.
- Tyytyväisyys kirjaston palveluihin ja tiloihin.
- Mielenkiinto lainattavia välineitä kohtaan.
- Toiveita aineistoista, tiloista, palveluista, välineistöstä jne.
- Kirjastoauton toiminta.
- Kirjaston ja koulun välisestä yhteistyöstä.

Kyselyyn saatiin yhteensä 210 vastausta. Vastauksista valtaosa tuli peruskouluikäisiltä muiden vastaajien osuuden jäädessä noin 30 % tuntumaan. Muista vastaajista työelämässä noin kolmannes ja eläkkeellä noin kolmannes. Tuloksissa siis painottuvat käyttäjäkunnan nuoret ikäluokat.

Kyselyyn vastanneista kirjaston käyttäjiä oli yli 80 %. Niille vastaajilta, jotka eivät käyttäneet kirjastoa, oli oma erillinen kysymyssarjansa, jossa selvitettiin kirjaston käyttämättömyyteen liittyviä syitä. Kirjaston käyttäjien vastaajista hieman yli puolet käytti kirjastoa vähintään muutaman kerran kuukaudessa ja muut harvemmin. Vastaajaryhmistä eläkeläiset osoittautuvat useimmin kirjastossa asioivaksi käyttäjäryhmäksi.

Kirjaston käyttäjät asioivat kirjastossa ennen kaikkea kirjoja lainatakseen. Mutta myös vapaa-ajan viettäminen kirjastossa nousi selkeästi esille vastauksissa, mikä on huomion arvoista. Käyttäjät pitivät kirjaston aineiston esillepanoa ja kuntoa hyvänä, mutta aineiston löydettävyydessä merkittävä osa vastauksista kohdistui vaihtoehtoon tyydyttävä, mutta vain vajaa kolmannes vastaajista piti tarpeellisena nostaa aineistosta enemmän erilaisia aiheita esille aiheitoiveiden hajaantuessa hyvinkin laajalle alueelle. Kyselyssä tiedusteltiin myös toiveita kirjastosta lainattavan muun materiaalin osalta. Tälläkin saralla toiveet hajaantuivat sähköpotkulaudan ja polkupyörän noustessa toivotuimmiksi välineiksi.

Kirjaston henkilöstöön liittyvien kysymysten osalta tulokset olivat hyvin myönteisiä kaikilta osin kysytyjen palvelualltiuden, asiantuntevuuden ja saavutettavuuden osilta. Kirjastoauton käyttäjiä vastaajista oli hieman yli 50 %. Kirjastoautoa koskevissa vastauksissa korostuivat käyttäjien myönteiset kokemukset palvelusta. Kirjaston ja koulun yhteistyön osalta toiveet kohdistuivat ennen kaikkea kirjavinkkaukseen ja apuun aineiston löytämiseksi.

Kirjaston tilojen osalta vähintään noin kaksi kolmannesta vastanneista piti tiloja viihtyisinä ja tarpeisiinsa sopivina, ja sama tulos saavutettiin myös aukioloaikojen osalta. Näiden asioiden osalta avoimet vastaukset hajaantuivat jälleen hyvin monimuotoisiksi. Kirjaston tilojen soveltuvuuden opiskeluun arvioi hyviksi puolet vastanneista, ja kirjaston äänimaailman koki sopivaksi lähes 90 % vastanneista.

Kirjastolta toivottavista uusista ja tulevista palveluista toivotuimpia olivat mahdollisuus konsolipelaamiseen ja pelien lainaamiseen, mutta myös hiljaiseen tilaan tai ajanviettotilaan sekä 3D-tulostamiseen liittyvät toiveet nousivat selkeästi toivotuiksi asioiksi.

Kirjaston järjestämien tapahtumien tiedottamisessa korostuivat ilmoitustaulujen ja painetun sanan merkitys erilaisten sähköisten tiedotuskanavien jäädessä huomattavaan vähemmistöön. Sähköisen viestinnän kanavien osalta toiveita esitettiin avoimissa vastauksissa ennen kaikkea Instagramin ja

TikTokin osalta, ja myös Facebook mainittiin. Kirjaston tapahtumien osalta toivottiin ennen kaikkea kirjailijavierailuita, näyttelyitä ja pop up -tapahtumia.

Kirjastoa käyttämättömien henkilöiden osalta kävi ilmi, että valtaosalla vastanneista on kirjastokortti, mutta vain noin viidennes käytti jotakin muuta kirjastoa, ja yleisin syy olla käyttämättä kirjastoa oli se, että lukemista ei koettu kiinnostavana. Tämän ryhmän vastaajien toiveet kirjaston suhteen koskivat ennen kaikkea erilaisten välineiden lainaamista ja tietokoneen käyttömahdollisuudesta.

Kirjastokyselyssä saadusta avoimesta palautteesta on mahdollista tehdä seuraava nosto:

”Kirjastotoiminta on Joroissa helposti saavutettavaa kirjaston sijainnin ja viihtyisän tilan ansiosta. Henkilökunta on asiantuntevaa, ja aineistotoiveet huomioidaan erinomaisesti. Tulevaisuudessa kirjastossa tulisi panostaa siihen, että kirjasto olisi mahdollisimman kutsuva ja viihtyisä lasten ja nuorten mielestä, jotta he hakeutuisivat kirjaston palveluiden pariin myös vapaa-ajalla. Tällä tavoin edistetään tulevaisuuden aikuisten lukutaitoa ja kykyä selviytyä yhteiskunnassa.”

Edellinen lainaus suorasta palautteesta tiivistää hyvin kirjaston toiminnan yksittäisen vastaajan kokemuksen kautta, ja antaa hyvin osviittaa kirjastotoiminnan kehittämiseksi seuraavalla viisivuotiskaudella.

5 Suunnitelma kirjaston toiminnaksi 2025–2030

5.1 Johtaminen, henkilöstö ja talous

Kysymys omasta johtajasta on Joroisten kirjaston toiminnan kannalta merkittävä. Tämänhetkinen tilanne, jossa hallintopalvelu hankitaan Rantasalmen kunnalta paikallisen kirjastonjohtajan Joroisten kirjastoon kohdistettuna 20 % työaikapanoksena, on osoittautunut henkilöstöjohtamisen kannalta haastavaksi ratkaisuksi kirjastotoiminnan hallinnollisten tehtävien ja kirjaston perustehtävän toteutuessa kuitenkin hyvin.

Asia olisi ratkaistavissa nopeimmin ilman kirjastonjohtajan viran perustamista uudelleen muuttamalla toisen kirjastonhoitajan tehtävä vastaavaksi kirjastonhoitajan tehtäväksi, johon kuuluisi lähiesihenkilötyö ja hallinnollisten tehtävien hoitaminen sekä päätösvalmistelu sivistysjohtajalle. Tämä mahdollistaisi nykyisestä ostopalvelujärjestelmästä luopumisen. Kirjaston perustehtävää ajatellen keskeistä olisi saada kirjastoon täydellä työajalla läsnä oleva lähiesihenkilö, joka pystyisi vastaamaan kirjaston käytännön toiminnasta.

Kirjaston henkilöstön tulevaisuudennäkymiä on perusteltua tarkastella myös ikärakenteen kautta yhdessä hyvinvointitoimen kanssa. Tällä hetkellä työntekijöiden osalta on odotettavissa eläköitymisiä ennen vuosikymmenen loppua, joten varautuminen ammattitaitoisen ja sitoutuneen henkilöstön rekrytoimiseen on perusteltua. Luonteva vaihtoehto olisi tällä erää hanketyötä tekevän lukutaitokoordinaattorin vakinaistaminen kunnan palvelukseen hankkeen päättyessä 2025 lopussa ja tehtäväkuvan muodostaminen niin, että lukutaitokoordinaattorin toiminta muodostaisi yhdistävän siteen kirjaston, opetustoimen, varhaiskasvatuksen ja kulttuuritoimen välille.

Joroisten kunnan talous vaikuttaa tätä kirjoitettaessa vahvalta, mutta tuleville vuosille on odotettavissa haasteita. Kirjastoauton tulevaisuus näyttää synkemmältä kuin Joroisten kunnan tiedossa olevat talouden näkymät: Auto on tulossa elinkaaren loppuun, eikä uuden hankkiminen ole näillä näkymin mahdollista nykymuodossaan. Esimerkiksi erilaisten alueellisten ratkaisujen tai monipalveluautovaihtoehtojen kartoittaminen olisi perusteltua seudun haja-asutusalueen palveluja ajatellen. Edellä kuvattuun tilanteeseen haetaan parhaillaan ratkaisuvaihtoehtoja Leppävuiran, Varkauden ja Joroisten kuntien Kirjasto lähellä - yhteishankkeella, joka on käynnistynyt keväällä 2024 ja jatkuu vuoden 2025 ajan.

5.2 Yhteistyön mahdollisuudet

Etelä-Savo on ollut aiemmin luonteva yhteistyön suunta sekä maakuntajaon että Lumme-kirjastojen yhteistyön takia. Tilanne on kuitenkin osittain muuttunut Joroisten siirryttyä Pohjois-Savon maakuntaan. Naapurikuntien kirjastoista Juva, Rantasalmi, Varkaus ja Pieksämäki kuuluvat Lumme-kirjastoihin Leppävirtaa lukuun ottamatta. Lumme-kirjastoille on muodostunut hyvä ja toimiva yhteistyö, jota ei ole syytä rikkoa.

Käytännön yhteistyön syventäminen naapurikuntien kirjastojen kanssa on käytännössä mahdollista vain sellaisiin suuntiin, joissa on käytössä sama kirjastojärjestelmä ja joilla on sekä halukkuutta että mahdollisuuksia yhteistyöhön. Käytännössä tämä rajaa pois toimijoita ja johdattaa tarkastelemaan Joroisten kirjaston toiminnan jatkumista itsenäisenä kirjastona osana Lumme-kirjastoja.

Juva ja Rantasalmi rajautuvat pois ainakin tällä erää sekä vain muutama vuosi sitten päättyneen kunta- ja kirjastoyhteistyön ja heikkojen talouden näkymien perusteella. Myöskään Varkauden kaupungin talouden näkymät eivät ole valoisat. Leppävirran kirjasto toimii eri kirjastojärjestelmässä eikä kyseinen kunta ole saatujen tietojen mukaan kiinnostunut esimerkiksi Keski-Savon kirjastojen muodostamasta yhteisestä kirjastosta. Viimeisenä tarkasteltava Pieksämäen suunta ei ole maantieteellisesti ajatellen ja maakunnallisen suuntautumisen kannalta kovinkaan mielekäs.

Joroisten kirjastolla on mahdollisuus lisätä yhteistyötä kunnan sisällä hyvinvointitoimen kanssa pysyvästi sekä hyödyntää lukutaitoa edistävää hanketta toiminnassaan aina vuoden 2025 loppuun saakka. Joroisten kuntaorganisaation sisäisen yhteistyön mahdollisuuksia on syytä ottaa lähempään tarkasteluun ja ryhtyä kehittämään etenkin hyvinvointitoimeen ja kirjaston yhteistyötä konkreettisin teoin esimerkiksi tapahtumien järjestämisen niin nuorisotoimen kuin kulttuuritoimenkin osalta.

Sisäisen yhteistyön ajatusta on mahdollista kehittää edelleen siten, että kirjaston toiminta sijoitettaisiin osaksi hyvinvointitoimea siten, että kirjasto, kulttuuri-, liikunta- ja nuorisotoimet muodostaisivat yhteisen hyvinvoinnin kokonaisuuden. Kirjasto ei ole erillinen toimija myöskään lainsäädännön näkökulmasta, vaan sen tulisi toimia yhteistyössä muiden sivistystä ja hyvinvointia tuottavien toimijoiden kanssa. Asia painottuu paitsi kirjastolaissa myös kansallisessa lukutaitostrategiassa.

5.3 Tilat ja palvelut

Joroisten kirjaston tilat ovat riittävät. Kirjaston tiloissa on perusteltua toteuttaa yksittäisiä muutoksia, mutta kokonaisuutena tarkastellen tilojen suhde palveluihin on toimiva. Kirjaston sijainti keskellä kunnan keskustaaajamaa peruskoulun, lukion ja varhaiskasvatuksen yksiköiden läheisyydessä on merkittävä etu kirjaston käyttäjiä ja toimintaa ajatellen.

Kirjaston palvelujen suuntaamisessa on perusteltua tukeutua jatkossakin ensisijaisesti kirjastolakiin ja sen ohella myös kansalliseen lukutaitostrategiaan.

Kirjastolain asettamiin tehtäviin on annettavissa seuraavia vastauksia:

- Tarjota pääsy aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin:

Joroisten kirjaston tarjoamien aineistojen määrää ja laatu on perusteltua pitää mahdollisimman samantasoisena sekä jatkaa yhteistyötä osana Lumme-kirjastojen verkostoa. Joroisten kirjaston asiakkailta on myös syytä tarjota edelleen mahdollisuus käyttää kansallista E-kirjastoa.

Asiakkaille on perusteltua tarjota edelleen käytettäviksi pääsy kirjaston tietokoneella internetiin sekä mahdollistaa edelleen kohtuullinen omaan käyttöön tulostaminen esimerkiksi viranomaisasiakirjojen osalta. Kirjaston on myös perusteltua tarjota tiloissaan avoin verkko internetin käyttämiseksi asiakkaiden omilla laitteilla.

Erilaisiin kulttuurisisältöihin pääsyllä voidaan ymmärtää esimerkiksi näyttelyiden ja tapahtumien järjestäminen sekä myös retkien järjestäminen erilaisiin kulttuuritapahtumiin. Näitä toimintoja on luontevaa toteuttaa yhdessä esimerkiksi kulttuuritoimen, mutta myös paikallisten yhdistysten tai jopa lähiseudun kirjastojen kanssa.

- Ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa:

Kokoelmaan liittyvien kysymysten osalta Joroisten kirjaston osalta on huolehdittava siitä, että kirjastolla on ammattitaitoinen ja riittävä henkilökunta. Nykyinen kahden kirjastonhoitajan malli vastaa osaltaan tähän samoin kuin riittävä hankintabudjettikin. Osaltaan kokoelmaan liittyvissä kysymyksissä auttaa pysyminen osana Lumme-kirjastoja sekä mahdollisuus yhteistyöhön kansallisen tason toimijoiden kanssa esimerkiksi vieraskielisen materiaalin osalta.

- Edistää lukemista ja kirjallisuutta:

Lukemisen ja kirjallisuuden edistämiseksi kirjastossa on tarjottava edelleen eri käyttäjäryhmille suunnattua kirjavinkkausta sekä huolehdittava ajankohtaisen tai muuten ajankohdittain aiheelliseksi arvioitun kirjallisuuden esillepanoa.

Tällä saralla merkittävässä asemassa on myös yhteistyö varhaiskasvatuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen kanssa. Yhteistyön on oltava järjestelmällistä ja suunnitelmallista. Tällä osa-alueella on mahdollista hyödyntää vuoden 2025 loppuun saakka lukutaidon edistämiseen liittyvää hanketta, minkä jälkeen hankkeessa kehitetyt toimintamallit ovat perusteltua ja luontevaa jättää pysyvään käyttöön.

Lukemista ja kirjallisuutta on mahdollista edistää myös kiinnostavien kirjailijavierailujen avulla. Niitä on järjestetty tähänkin saakka sekä omatoimisesti että seudullisena yhteistyönä. Tätä toimintamuotoa on syytä jatkaa ja kehittää edelleen.

Kirjallisuuden ja lukemisen edistämiseen liittyy olennaisena osana myös kohdeyleisön tavoittaminen. Lapset, varhaisnuoret ja nuoret on mahdollista tavoittaa suunnitelmallisen jalkautuvan

yhteistyön avulla, mutta muiden sitä vanhempien ikäryhmien tavoittamisessa on syytä ryhtyä käyttämään aktiivisesti ainakin joitakin sosiaalisen median kanavia.

- Tarjota tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon:

Tämän tehtävän osalta kirjasto tukeutuu kahden kirjastonhoitajan ja yhden kirjastovirkailijan malliin. Kirjastonhoitajilla on lähtökohtaisesti koulutuksen tuomat edellytykset tuottaa tietopalvelua sekä ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön. Monipuolisen lukutaidon osalta on perusteltua ottaa kansallinen lukutaitostrategia toiminnan ohjenuoraksi ja kehittää tiedon hankintaan ja ohjaukseen liittyviä toimia ja tapoja asiakaslähtöisesti ja monipuolisesti.

- Tarjota tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistoimintaan:

Kirjaston tilat soveltuvat sinällään hyvin lainsäätäjän asettamien tehtävien toteuttamiseen. Kirjaston käyttäjille suunnatussa kyselyssä toivotuimmiksi tiloiksi nousivat sekä hiljainen tila että kohtaamiseen ja ajan viettämiseen tarkoitettu tila. Nämä ovat mahdollista toteuttaa nykyisiä tiloja uudelleen järjestellen.

- Edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua:

Yhteiskunnallisen ja kulttuurisen vuoropuhelun osalta on mahdollista ryhtyä järjestämään pienimuotoisia tapahtumia, joissa kirjasto toimii ohjatusti kansalaisten kohtaamisen kenttänä. Aiheita on saatavissa jokseenkin yksinkertaisesti kuntalaisia koskettavista aiheista, mutta toiminta edellyttää myös yhteydenpitoa paikallisiin ja alueellisiin toimijoihin tapahtumien järjestämiseksi. Tällä saralla auttaisi myös aktiivinen läsnäolo sosiaalisessa mediassa.

Kansallinen lukutaitostrategia on myös syytä nostaa esille kirjaston tuottamiin palveluihin liittyen, koska se avaa ja selkiyttää kirjastolaisissa mainitun monipuolisen lukutaidon käsitettä. Kansallisen lukutaitostrategian kolme suuntaviivaa ovat:

1. Luodaan ja vahvistetaan lukutaitotyön rakenteita.
2. Vahvistetaan monilukutaito-osaamista.
3. Innostetaan lukemaan ja monipuolistetaan lukutaitoa.

Kansallisessa lukutaitostrategiassa lukutaitoa käsitellään monilukutaidon käsitteen avulla. Tekstien lukeminen ja tuottaminen edellyttää monilukutaitoa eli taitoa lukea, ymmärtää ja tulkita sekä kirjoittaa ja tuottaa monimuotoisia tekstejä erilaisissa ympäristöissä ja erilaisin välinein. Monilukutaidon käsitteeseen kuuluu ajatus, että kaikki lukutaidot perinteisestä luku- ja kirjoitustaidosta esimerkiksi medialukutaitoon, visuaaliseen lukutaitoon ja datanlukutaitoon ovat yhtä arvokkaita ja tarpeellisia.

Lukutaitostrategiaan liittyvät tehtävät nivoutuvat tällä hetkellä ennen kaikkea lukutaitokoordinaattorin työhön, mutta niitä on mahdollista ryhtyä edistämään myös suhteessa vanhempiin väestöryhmiin tulevana vuosina.

6 Yhteenveto

Kokonaisuutena tarkastellen kirjaston toiminta tulisi jatkaa seuraavin suuntaviivoin vuosina 2025–2030:

Kirjastolla on merkittävä paikallinen yhteiskunnallinen tehtävä osana kunnan toimintaa suhteessa kunnan asukkaisiin ja sen toimintaa tulee jatkaa ja kehittää lakisääteisten toimintojen osalta kokonaisvaltaisesti siten, että kaikki tehtävät tulevat toteutetuiksi tasavertaisesti.

Koska kirjasto toimii näillä näkymin itsenäisenä kirjastona ja osana Lumme-kirjastojen verkostoa, seudullista yhteistyötä on perusteltua jatkaa etenkin Lumme-kirjastojen suuntaan mutta myös Leppävirran suuntaan osana Keski-Savon kuntien alueellista yhteistyötä.

Seudullisena yhteistyönä yhdessä Rantasalmen ja Juvan kuntien kanssa toteutettava kirjastoautotoiminta on päättymässä näillä näkymin vuoden 2025 loppuun mennessä. Vuoden 2025 aikana on perusteltua kartoittaa mahdollisuus tarjota edelleen kirjastoauton palveluita esimerkiksi Leppävirran kunnalta hankittavana ostopalveluna.

Vaihtoehto kirjastoautopalvelun korvaamiseksi olisi seudullisesti toimivan monipalveluauton toiminnan aloittaminen. Asiaa tarkastellaan parhaillaan osana Kirjasto lähellä -hanketta useamman kunnan yhteisenä hankkeena Leppävirran kunnan johdolla. Monipalveluauto ei korvaisi kirjastoautoa sellaisenaan, mutta tarjoaisi mahdollisuuden kirjastopalveluiden viemiseksi esimerkiksi haja-asutusalueille ja tuetun asumisen yksiköihin sekä Kuvansin koululle ja päiväkodille.

Seudullisen yhteistyön osalta kirjaston luontainen aisapari on jo lakisääteisten kulttuurillisiin sisältöihin liittyvien tehtävien toteuttamisen kannalta kulttuuritoimi. Myös tällä saralla on perusteltua jatkaa yhteistyötä alueen muiden kuntien kanssa, mitä myös meneillään oleva hanke nimeltä Lumovoimaa kulttuurista osaltaan tukee.

Kirjaston ja kulttuuritoimen keskinäiseen yhteistyöhön on edelleen syytä liittää syvempi ja kiinteämpi yhteistyö seurakunnan ja paikallisten kulttuurin alalla toimivien järjestöjen kanssa.

Kirjaston nykyinen henkilöstörakenne kahden kokoaikaisen kirjastonhoitajan sekä yhden osa-aikaisen kirjastovirkailijan työpanoksena on riittävä. Tulevan viisivuotiskauden aikana on kuitenkin varauduttava eläköitymisiin ja suunniteltava kirjaston ja hyvinvointitoimen yhteistyön lisäämistä siten, että rakennetta tiivistetään saattamalla hyvinvointitoimi ja kirjasto yhteisen katto-organisaation alle vuoteen 2030 mennessä. Samalla tulee ratkaistavaksi kysymys kirjaston johtamisesta, jonka osalta on odotettavissa ostopalvelutoiminnan päätyminen.

Kirjastolaki edellyttää, että kirjastolla on nimetty johtaja, jolla on virkaan tai tehtävään soveltuva ylempi korkeakoulututkinto, johtamistaito ja hyvä perehtyneisyys kirjastojen tehtäviin ja toimintaan. Kirjastonjohtajan tehtävän hoitaminen osana sivistysjohtajan tehtävää, johon on liitetty myös kunnan henkilöstöjohtamisen tehtävä, edellyttää joka tapauksessa riittävän lähiesihenkilötyön järjestämistä kirjaston työntekijöiden tueksi pidemmällä aikavälillä esimerkiksi toisen kirjastonhoitajan tehtäväkuvaa muuttamalla.

Kirjaston maantieteellinen sijainti ja käytettävyys aukioloaikojen ja omatoimikäytön osalta ovat toimivat, eikä niitä ole syytä muuttaa. Kirjaston sijainti kunnan keskustaaajamassa koulukeskuksen yhteydessä ja päiväkotien läheisyydessä on kunnan sisäistä yhteistyötä ja haja-asutusalueelta saapuvia asiakkaita ajatellen poikkeuksellisen edullinen.

Kirjaston tilat ovat nykyisellään riittävät. Asiakkailta saadun palautteen mukaan toiveena ovat sekä hiljainen tila että tila, jossa olisi mahdollista viettää aikaa ystävien seurassa. Molemmat tilat ovat toteutettavissa kirjaston nykyisissä tiloissa ilman merkittäviä rakenteellisia muutoksia ennen kaikkea kalustamisen avulla.

Uutena kirjaston palveluna on perusteltua ottaa käyttöön mahdollisuus konsolipelaamiseen. Toinen merkittävä uusi toiminta on jo alkanut kirjaston näkyvyys sosiaalisen median kanavilla. Tähän saakka kirjasto on tiedottanut toiminnastaan ennen kaikkea ilmoitustaulujen ja paikallislehden ilmoitusten avulla.

Kirjastolle talousarvioissa varatut taloudelliset resurssit ovat tällä erää riittävät lakisääteisten velvoitteiden toteuttamiseksi. Muiden toimintojen osalta käytettävissä on ollut myös jossain määrin hyvinvointitoimen ja kulttuuritoimen käyttötalousvaroja. Kyseisiä varoja on perusteltua käyttää edelleenkin kulttuurillisten sisältöjen tarjoamiseen sekä erilaisen ei-kirjallisen materiaalin tarjoamiseksi lainattavaksi kirjaston toimesta.

Kirjaston toiminnan kannalta merkittävä kehittämissuunta on lukutaitotyön edistäminen. Näin ollen on perusteltua, että myös Joroisten kunnalle laaditaan kansallisen lukutaitostrategian mukainen lukutaitostrategia, jota varten haetaan uutta rahoitusta Opetushallitukselta ja jota toteutetaan jo osana Lukeva tulevaisuus -hanketta.

Jotta lukutaitostrategia ei jäisi erilliseksi asiakirjaksi, se tulee kytkeä osaksi seuraavaa kunnan hyvinvointisuunnitelmaa vuosina 2025–2029. Lukutaitotyöhön liittyy myös hankerahoituksella vuoden 2025 loppuun saakka työskentelevän lukutaitokoordinaattorin tehtävän vakiinnuttaminen osaksi sivistystoimen vakituista henkilöstöä siten, että palkkakustannukset kohdentuisivat kirjastoon, opetustoimeen ja varhaiskasvatukseen. Tämä mahdollistaisi paitsi kokonaisvaltaisen ja saumattoman lukutaitotyön toteuttamisen kaikkiin ikäluokkiin kohdistuen myös sujuvan yhteistyön varhaiskasvatuksen ja opetustoimen suuntiin. Vakinaistamisessa on mahdollista hyödyntää myös odotettavissa olevia eläköitymisiä.

Kirjaston toimintaa tulee tarkastella myös osana laajempaa kokonaisuutta. Käytännössä tämä tarkoittaa aktiivista yhteistyötä Pohjois- ja Etelä-Savon suuntaan, mutta myös kansallisella tasolla. Näin yhteistyön tarjoamat mahdollisuudet hyödyttäisivät Joroisten kirjastoa, kuntalaisia ja vapaa-ajan asukkaita paitsi hyvin toimivien kirjaston peruspalveluiden myös aktiivisen toiminnan kehittämisen ja näkyvyyden lisääntymisen kautta.